

Utbildningsinspektion i Stora Valla rektorsområde förskoleklass, grundskola åk 1-9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Stora Valla rektorsområde	Antal barn/elever
Grundskola åk 1-9	646
Skolbarnsomsorg	56
Förskoleklass	17

Utbildningen vid rektorsområdet omfattar förskoleklass och grundskola. I anslutning till Parkskolan finns fritidshem. Rektorsområdet omfattar Parkskolan förskoleklass till åk 6, Stora Vallaskolan åk 4-6 samt Stora Vallaskolan åk 7-9. Stora Vallaskolan är den enda åk 7-9 skolan i Degerfors kommun.

Parkskolan och Stora Vallaskolan ligger ca 2 km från varandra. I Stora Vallaskolan finns en särskild undervisningsgrupp, Oasen, med elever i åk 7-9. En av klasserna i åk 7 är geografiskt belägen nära Brukets skola. En särskoleklass, åk 7-10, är placerad i Stora Vallaskolan men tillhör organisatoriskt Brukets rektorsområde.

Genomförandet av inspektionen i Stora Valla rektorsområde

Skolverket sände den 21 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Stora Valla rektorsområde har bestått av undervisningsråden Per Grundtman och Sonny Bjarkå. Besök i Stora Valla rektorsområde genomfördes den 10-12 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Stora Valla rektorsområde, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Stora Valla rektorsområde genomfördes formella intervjuer med elever, föräldrar, personal samt skolledning. Lektioner i åk 2, 6 och 8 besöktes.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Stora Valla rektorsområde framkom i huvudsak positiva beskrivningar av rektorsområdet. Det finns en samstämmighet att stämningen mellan lärare och elever är positiv och avspänd. Vid intervjuer och observationer iakttog inspektörerna flera exempel på elevers förmåga att argumentera och göra medvetna ställningstaganden. Utvärderingar av elevers trivsel görs i stor utsträckning av lärarna i samband med utvecklingssamtalen. Trivselenkäter har genomförts och visar enligt skolledningen, att de flesta elever trivs. Vid personalintervjuerna framkom att sammanställningar av resultaten på skolnivå inte var kända. Elevvårdspersonal gav uttryck för sin uppfattning att antalet otrygga och oroliga elever ökat de senaste åren.

Av intervjuer och observationer framkom att Parkskolan upplevs som en trygg skola. I åk 2 uppgav elever att alla får vara med på rasterna och föräldrar att det är lätt att komma i kontakt med personalen. I Stora Vallaskolan var variationen större. Även där övervägde positiva utsagor men det framkom också i flera intervjugrupper att det ibland finns en del oro bland elever och att det finns personal som inte ingriper om det förekommer konflikter eller kränkningar. Det finns också elever som uppfattas som ensamma.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av rektorsområdets arbete inom området normer och värden sammantaget är godtagbart. Det är uppenbart att arbetet anses viktigt och att flera utsagor tyder på ett bra resultat. Delvis motstridiga uppgifter rörande Stora Vallaskolan medför dock att rektorsområdets resultat bör förbättras. De uppföljningar av elevers trivsel som gjorts var inte kända av all personal på Parkskolan och Stora Vallaskolan och de genomförda uppföljningarna bör bli föremål för analys- och förbättringsarbete.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Förskoleklassernas arbete med språkutveckling har gett resultat enligt lärare i åk 2. Genom olika tester och observationer följs elevernas kunskapsutveckling. Enligt uppgift från personal var resultaten av de nationella proven i åk 5 bra. De kunskapsprofiler som upprättas utifrån de nationella proven används bland annat som underlag vid stödundervisning. De elever som inte nått målen får stöd och åtgärdsprogram upprättas.

I de senare årskurserna finns ett starkt fokus på prov och betyg som också blir styrande för undervisningens utformning. Vid inspektionstillfället saknade många elever betyg i t.ex. naturorienterande ämnen och hem- och konsumentkunskap i åk 8 och 9. Orsaker eller analyser till detta redovisades dock inte vid inspektionen. Elever tycker att de lär sig mycket och att de är väl förberedda att gå vidare till gymnasiet.

Betygsresultaten för 2003 visar att 72 procent av eleverna i åk 9 nådde målen i alla ämnen, jämfört med rikssnittet på 75 procent. Andelen behöriga till gymnasieskolan var 89 procent, jämfört med rikets 90 procent. Närmare 80 procent av eleverna valde ett modernt språk inom språkvalet i åk 6. En stor andel av eleverna väljer emellertid bort det moderna språket för att i stället läsa engelska eller svenska inom språkvalet. Endast 40 procent av eleverna i åk 9 fick slutbetyg i ett modernt språk våren 2003.

Några sammanställningar eller analyser av elevernas resultat på skolnivå har inte redovisats. Det gäller såväl nationella prov i åk 5, betyg i åk 9 som andra systematiska kunskapsuppföljningar. Resultaten är heller inte kända av all personal.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av rektorsområdets arbete inom området kunskaper är godtagbart. Andelen elever som nått målen i alla ämnen i åk 9 år 2003 är något under riksgenomsnittet. Det faktum att närmare 30 procent av eleverna saknar betyg i något ämne bör bli föremål för såväl analys som förbättringsåtgärder från rektorsområdets sida. Detsamma gäller orsaker till att elever väljer bort moderna språk inom språkvalet.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Stora Valla rektorsområde genomförs en rad insatser och aktiviteter för att skapa en trygg skolgång för eleverna. Personal använder mycket tid till arbete i riktning mot läroplanens övergripande mål och arbetet mot kränkande behandling prioriteras av personal och skolledning. Skolsköterskornas hälsosamtal med eleverna är en del i detta arbete. Faddergrupperna lyfts fram som föredömlig verksamhet av personal i åk f-2. Personal beskriver därutöver ett aktivt arbete i klasserna med att bryta negativa mönster, bl.a. med samtal i pojk- och flickgrupper. Det finns en stödgrupp av vuxna och kamratstödare bland eleverna, vilket också är känt av föräldrar. Flera klasser använder ”kompissamtal” som ett redskap i arbetet, vilket innebär att man regelbundet och under strukturerade former samtalar om värdegrundsfrågor. Parkskolans handlingsprogram mot kränkande behandling uppmärksammar även vuxen-elevperspektivet. Enligt uppgift från rektor så omarbetas Stora Vallaskolans handlingsprogram mot kränkande behandling och kommer att överensstämma med Parkskolans. I Stora Valla rektorsområde förekommer kvarsittning som disciplinär åtgärd. Elever kan ”samla ihop” till en kvarsittning efter flera regelöverträdelser. I Stora Vallaskolans åk 7-9 framkom av intervjuer en delvis motsägelsefull bild av arbetet med normer och värden. Det framkom uppfattningar att inte all personal är aktiv i arbetet och att det förekommer att lärare underlåter att ingripa vid kränkningar mellan elever. Samtidigt framkom att man från skolans sida snabbt reagerar och att exempelvis kurator blir involverad, om något händer.

Elevrådets arbete med utemiljön och skolmaten har lett till att klassråden på Parkskolan utvecklats. Elevråd, matråd, idrottsråd, klassråd och enhetsråd är kända men i de senare årskurserna i Stora Vallaskolan gav elever uttryck för att råden har ett mycket litet inflytande.

Inom Stora Valla rektorsområde förekommer hälsofrämjande åtgärder med bl.a. inriktning mot idrott, rörelse och friluftsliv.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorsområdets arbete med arbetsmiljö och delaktighet är bra. Arbetet i förhållande till läroplanens övergripande mål är engagerat och innebär samverkan mellan personal. Det är inte tillfredsställande att elever upplever att lärare inte ingriper vid kränkningar.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Stora Valla rektorsområde organiseras undervisningen på olika sätt i de olika skolorna. Klasserna är större i de yngre åldrarna med flera vuxna som samverkar kring elevgruppen. Tillfälliga grupperingar av eleverna i åk 6 organiseras i t.ex. matematik och svenska. I åk 7-9 har Stora Vallaskolan organiserat klasser om 20 elever, med få vuxna vid varje undervisningstillfälle.

Utvecklingssamtalen har en central funktion som informationsöverförare mellan skola och hem kring elevernas sociala utveckling och kunskapsutveckling. Utvecklingssamtalen förbereds av lärare, elev och föräldrar och upplevs som positiva. För de yngsta årskurserna upprättas en individuell utvecklingsplan för varje elev. Utvecklingssamtalen dokumenteras i vissa klasser och årskurser, dock inte i alla. I de senare årskurserna redovisas provresultat och utlåtanden sparas från år till år. Av intervjuer med föräldrar och elever framkom att en stor del av informationen rör hur eleverna sköter sig medan samtal om kunskapsutvecklingen utgör en mindre del.

Information om skolans och elevernas verksamhet skickas hem till föräldrarna genom vecko- eller månadsbrev i de yngre årskurserna. Likaså informerar personal på föräldramöten i dessa årskurser om sin planering i matematik och hur arbetet med språkutveckling sker i förskoleklassen.

Av intervjuer framkom att inflytandet i skolarbetet för eleverna i de yngre årskurserna kan gälla planering av arbetsscheman, val av skönlitteratur, att få välja mellan arbetsuppgifter och att lärarna lyssnar på elevernas idéer. I ett par arbetslag i Stora Vallaskolan finns schemalagd tid där elever kan välja innehåll för sitt arbete efter intresse eller behov. Elever i de arbetslag där man har dessa "vita pass" på schemat gav i högre utsträckning uttryck för att de har påverkansmöjligheter och valfrihet. Pedagogiska diskussioner med eleverna förefaller höra till undantagen men förekommer i vissa ämnen. Variationen av arbetssätt och arbetsformer mellan olika ämnen framkom samstämmigt och tycks påverka elevernas lust för att lära. Vissa lektioner var starkt lärarstyrda och kommunikationen av envägskaraktär. På andra lektioner agerade eleverna mera aktivt kunskapssökande och i några fall verkade de som ledare under lärarens regi. Inspektörerna observerade flera exempel på undersökande arbetssätt i den särskilda undervisningsgruppen Oasen. Tiden, eleverna, momenten och läroböckerna beskrivs av personal som viktiga aspekter på vad som styr undervisningen. De nationella målen är kända av personal medan de lokala uttolkningarna eller

läroboken styr innehållet i undervisningen. I de senare årskurserna får betygsättningen ett allt större inflytande på undervisningens innehåll. Eleverna i Stora Valla rektorsområde får totalt sett en allsidig undervisning genom lärarnas mycket olika undervisningsstilar, men detta är inte en medveten strategi från skolans sida utan snarare ett resultat av den enskilde lärarens frihet att organisera sin undervisning. Lärarna har inte reflekterat tillsammans över att de undervisar olika eller om elever lär sig bättre eller sämre beroende på hur undervisningen organiseras och genomförs.

Förutom hos de yngsta, hade de intervjuade eleverna svårt att beskriva vad de ska lära sig. De gav uttryck för att de arbetar, lär sig fakta och får prov. Ibland får eleverna veta vad de ska lära sig, men ofta inte. Föräldrar får vetskap genom att de ser elevernas uppgifter och frågor. Elever i åk 2 angav flera sätt att visa vad de gjort och lärt sig, bl.a. genom att läsa egna sagor för klassen eller att göra räknasagor. För de äldre eleverna blir proven det dominerande sättet att visa sina kunskaper. Elever i åk 8 visste i liten utsträckning vad som förväntas av dem för att få olika betyg. Av intervjuer framkom en påtaglig skillnad mellan lärare och elever om vad som utgör underlag för betygsättningen, där eleverna anser att betygen i hög grad grundar sig på skriftliga prov, medan lärare angav att det finns ett allsidigt underlag. Det faktum att det finns så olika uppfattningar mellan elever och lärare bör leda till fortsatta diskussioner om bedömning och betygsättning. Såväl rektor som lärare och elever bör involveras. Av intervjuer framkom att genomförandet av ett enskilt prov kan vara avgörande för om en elev ska få betyg i ett ämne eller inte.

Undervisning i svenska som andraspråk förekommer i mycket begränsad omfattning och modersmålsundervisning inte alls.

I Stora Valla rektorsområde finns en god medvetenhet och hög ambition att tillgodose elevers rätt till stöd. Inspektörerna har tagit del av välformulerade åtgärdsprogram och sett exempel på stödåtgärder som varit adekvata. Samtidigt kan inspektörerna konstatera att såväl kvaliteten på åtgärdsprogram som omfattning och organisering av stöd uppvisar stora variationer inom och mellan skolorna. För elever i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. Att förbättra innehållet i dessa och åtgärdsprogrammets funktion som arbetsredskap angavs som utvecklingsområden av ett par intervjugrupper. Personal har också fått kompetensutveckling inom området. I åk 7-9 upprättar elevens mentor åtgärdsprogram. Arbetslagets studieledare har ansvar för att så sker och det finns möjlighet till handledning från skolans specialpedagog. Det finns i Stora Vallaskolan en manual för arbetet med åtgärdsprogram.

Föräldrar uppgav att det finns tillgång till särskilt stöd för de elever som behöver det, bland annat genom speciallärare, eller att det finns språkgrupper för de yngre eleverna, där undervisningen kan anpassas. Elever som inte nådde målen i åk 5 får stödundervisning. I åk 7-9 är stödet till elever en omdiskuterad fråga. Några elever är placerade i den särskilda undervisningsgruppen Oasen och får det stöd de behöver där. I övrigt är Stora Vallaskolan organiserad i små klasser i åk 7-9, men trots det upplever lärare att det är svårt att ge tillräckligt stöd. Är det flera elever i gruppen som behöver stöd så hinner läraren inte med. Obser-

vationer av lektioner stöder dessa utsagor. Möjlighet till särskilt stöd i klassrummet eller i en mindre grupp finns i begränsad omfattning i åk 7-9. En aspekt av organiseringen i 20-grupper är att utrymmet för flexibilitet minskar och resurserna i hög grad är låsta. Lärarna kan dock få handledningsstöd av skolans specialpedagog. Stödet tycks vara begränsat till svenska, matematik och engelska och ges endast undantagsvis i något annat ämne. Studiehundledning på modersmål förekommer inte i Stora Valla rektorsområde och erbjuds inte heller.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten och undervisningen i Stora Valla rektorsområde sammantaget är bra. Det finns områden av god kvalitet, men det finns också områden som brister i kvalitet och bör förbättras.

Elevernas delaktighet och inflytande över utbildningen är godtagbar och det finns förutsättningar att öka kvaliteten genom att ta tillvara de positiva erfarenheter som finns.

I de senare årskurserna finns starkt fokus på prov och betyg och inspektörerna bedömer att skolgemensamma diskussioner om på vilka andra sätt än prov elever kan visa sina kunskapskvaliteter och på vilka grunder betygsättning sker, bör komma till stånd.

När det gäller åtgärdsprogrammets innehåll och funktion bedömer inspektörerna att de sammantaget bör förbättras och att det finns förutsättningar att tillvarata goda erfarenheter inom Stora Valla rektorsområde.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

I Stora Valla rektorsområde genomförs vissa undersökningar kring t.ex. elevers drogvanor, trivsel samt utvärdering av 20-grupperna. Den psykosociala skyddsronden upplevs som viktig, däremot deltar inte elever i den. Det sker emellertid ingen systematisk uppföljning och utvärdering av gjorda insatser på skolnivå. Sammanställningar av elevernas kunskapsresultat redovisas på individnivå, däremot inte på skolnivå. Avsaknaden av systematiska resultatuppföljningar försvårar jämförelser över tid. Resultatuppföljningar kan också utgöra underlag för utvärdering av skolans undervisning. Bristen på uppföljningar och utvärderingar av skolans resultat i relation till de nationella målen blir påtaglig i kvalitetsredovisningen.

Av intervjuer framkom att arbetslagen är mycket självstyrande. Till och med i en sådan omfattning att man uttryckte avsaknad av stöd från skolledningen och att skolledningens pedagogiska ledarskap är otydligt. I åk 7-9 har studieledarna

ett stort ansvar för arbetslagets arbete, genom att fungera som samordnare och sköta kontakten med skolledning och elevvårdspersonal. Samverkan mellan personal i olika arbetslag i Parkskolan kring pedagogiska frågor, är mer ett resultat av enskilda initiativ än systematik. Detsamma gäller samverkan inom Stora Vallaskolan och mellan skolorna. I alla intervjuade personalgrupper efterfrågades mer av gemensamma diskussioner, rutiner och samverkan. Samtidigt genomförs kompetensutveckling inom strategiskt viktiga områden där personal från olika arbetslag och årskurser gemensamt deltar.

Elevgruppernas storlek var ett återkommande diskussionsämne i de flesta intervjugrupper. I de tidigare årskurserna uppfattas elevgrupperna som för stora. I de senare årskurserna gav personal uttryck för att det i organiseringen av 20-grupper uppstår ett dilemma. Elevgruppen är förhållandevis liten och det kan ändå vara svårt att ge kvalificerat särskilt stöd. Inspektörerna förutsätter att de interna diskussionerna om klassers storlek i relation till möjligheten att ge enskilda elever stöd fortsätter och betonar vikten av att elever får det stöd de har rätt till.

Placeringen av elever i den särskilda undervisningsgruppen Oasen sker inte i enlighet med de nationella bestämmelserna. Ett beslut skall fattas av styrelsen och innehålla information om vårdnadshavarens möjlighet att överklaga beslutet.

Vid elevvårdskonferenser i åk 7-9 deltar inte rektor regelmässigt utan ersätts av biträdande rektor, som i sin tur ibland ersätts av skolans specialpedagog.

Sammanfattningsvis bedöms styrning, ledning och kvalitetsarbete i Stora Valla rektorsområde vara godtagbar. Med något undantag saknas systematiska uppföljningar och utvärderingar på såväl skolnivå som individnivå. Likaså saknas utvärderingar av skolans undervisning. Kvalitetsredovisningens innehåll och funktion bör utvecklas.

För att förbättringsarbetet i Stora Valla rektorsområde ska kunna få ett större genomslag behöver skolledningens pedagogiska ledarskap stärkas.

Det fattas inte beslut om att placera elever i särskild undervisningsgrupp i enlighet med nationella bestämmelser och skolans rutiner i detta avseende är inte godtagbara.

Vid elevvårdskonferenser i Stora Vallaskolan åk 7-9 deltar inte rektor regelmässigt utan ersätts av biträdande rektor och i vissa fall av specialpedagogen. Skolans rutiner i detta avseende är inte godtagbara.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Stora Valla rektorsområde finns rutiner för övergångar mellan skolformer och skolor. Enligt föräldrar genomför rektorn ett föräldramöte inför åk 1. Eleverna fördelas preliminärt på skolor utifrån närhetsprincipen och sedan finns möjlighet att framföra andra önskemål. Rutiner finns för övergångar mellan förskola och förskoleklass samt mellan förskoleklass och årskurs 1.

Undervisning i svenska som andraspråk är till sin omfattning begränsad och enligt lärare väljer föräldrarna bort den undervisningen. Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål förekommer inte. Enligt skolledningen sker viss information om svenska som andraspråk medan sådan inte ges angående modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål, då denna inte efterfrågas.

I Stora Valla rektorsområde finns anpassningar för elever med funktionshinder.

Timplanerna är inte samordnade mellan Parkskolan och Stora Vallaskolan, vilket får till följd att antalet timmar i vissa ämnen inte överensstämmer med den minsta omfattningen som anges i den nationella timplanen. På Parkskolan förekommer inte elevens val och en diskussion om vad elevens val kan innefatta var inte aktuell vid inspektionstillfället. I stället har skolan lagt tid på skolans val med inriktning mot rörelse och friluftsliv.

Som moderna språk inom språkvalet erbjuds i Stora Valla rektorsområde tyska och franska. I tidigare kapitel har frågan om elevers fullföljande av utbildningen i moderna språk behandlats.

Föräldrar får ingen samlad information om t.ex. elevers rätt till stöd utan information ges vid behov. Information om skolans arbete mot kränkande behandling skickas hem till föräldrarna. Samverkan med det omgivande samhället styrs av den enskilde läraren och arbetslaget samt av studie- och yrkesvägledaren som har ett ambitiöst upplagt program även för de yngre åldrarna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorsområdets arbete inom området tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning är godtagbart. Det förekommer information av god kvalitet medan informationen om svenska som andraspråk, modersmål och studiehandledning behöver förbättras.

Undervisning i svenska som andraspråk förekommer inte i den omfattning som behövs vilket inte är godtagbart.

Modersmålsundervisning samt studiehandledning på modersmål förekommer inte i Stora Valla rektorsområde och erbjuds heller inte vilket inte är förenligt med gällande bestämmelser.

Timplanen är inte synkroniserad mellan Parkskolan och Stora Vallaskolan vilket inte är godtagbart.

I Parkskolan förekommer inte elevens val vilket inte är godtagbart.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Stora Valla rektorsområde upplevs Parkskolan som lagom stor med en bra miljö enligt flera intervjugrupper. Den personalomsättning som förekommit under senare år har varit negativ för kontinuiteten i verksamheten. Skolans bibliotek är relativt välutrustat och är välanvänt. Datorerna klarar inte nyare program och internetanvändningen är begränsad. Lokalerna är ljusa och luftiga och det finns gott om utrymmen som ger möjlighet till en varierad undervisning. Stora Vallaskolans lokaler är ändamålsenliga med ett välutrustat bibliotek. Flera intervjugrupper upplevde att det är ont om resurser, vilket visar sig i slitna läroböcker, mycket papperskopior och knapp tilldelning av skrivmateriel, även om utrustningen är tidsenlig.

Det finns personal utan adekvat utbildning i Stora Valla rektorsområde men andelen har minskat.

Kompetensutveckling inom strategiskt viktiga områden sker med stöd av ett treårigt EU-projekt, där analys och behov leder till en individuell kompetensutvecklingsplan för varje anställd.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till resurser i Stora Valla rektorsområde sammantaget är bra och att planen för kompetensutvecklingen är av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Stora Valla rektorsområde övergripande är av godtagbar kvalitet. Det finns delar av verksamheten som är av god eller mycket god kvalitet men behovet av förbättringsinsatser inom ett stort antal områden är påtagligt. Inspektörerna bedömer att det finns goda erfarenheter inom flera områden i rektorsområdet vilket ger goda förutsättningar för ett framgångsrikt förbättringsarbete.

Det finns behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- all personal bör aktivt motverka alla former av kränkande behandling,
- resultatet av arbetet inom området kunskaper i årskurs 9,
- elevernas delaktighet i och inflytande över utbildningen,
- elevers möjligheter att på fler sätt än prov visa sina kunskapskvaliteter bör utvecklas framförallt i de senare årskurserna,
- grunder för betygsättning i förhållande till de nationella målen behöver förtydligas inom lärargruppen och för elever och föräldrar,
- kvaliteten på åtgärdsprogrammen,
- systematiska uppföljningar och utvärderingar på såväl skolnivå som individnivå och som inkluderar undervisningsprocessen,
- kvalitetsredovisningens innehåll och funktion,
- skolledningens pedagogiska ledarskap samt
- informationen till elever och föräldrar om svenska som andraspråk, modersmål och studiehandledning på modersmål.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Timplanen är inte samordnad mellan Parkskolan och Stora Vallaskolan vilket inte är godtagbart (4 kap. 3 a § skollagen).
- Undervisning i svenska som andraspråk förekommer inte i den omfattning som behövs (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Modersmålsundervisning erbjuds inte vid Stora Vallaskolan (2 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Studiehandledning på modersmål erbjuds inte vid Stora Vallaskolan (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Det saknas beslut om att placera elever i särskild undervisningsgrupp (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Vid elevvårdskonferenser i Stora Vallaskolan åk 7-9 deltar inte rektor utan ersätts av biträdande rektor och i vissa fall av specialpedagogen (3 kap. 4 § grundskoleförordningen).
- I Parkskolan saknas elevens val (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2004-08-18	Linköping

Per Grundtman
Sonny Bjarkå